Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXX № 49 (3564) Варшава, 7 грудня 2025 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото з фейсбук-сторінки Посольства України в РП

Відзначення річниці Голодомору. с. 8-11

російські наративи в польській науці. с. 2

Трамп хоче будь-якою ціною припинити війну. с 6

ISSN 027-8254
49
9 770027 825252

eprasa.pl 3af7625a3f

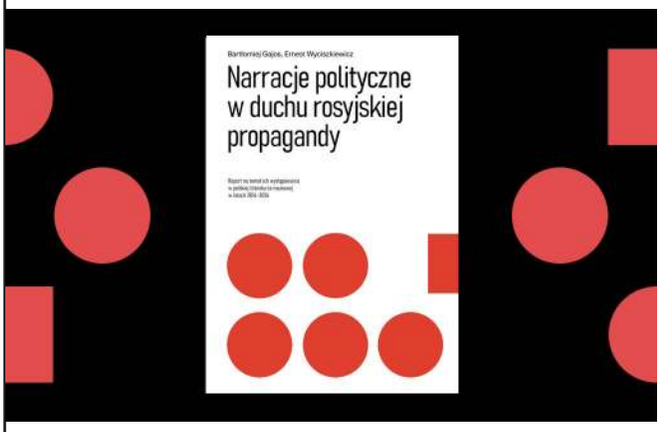

Григорій СПОДАРИК
Фото з сайту Центру Мєрошевського

російські наративи в польській науці

росія вже багато років веде війну не лише збройну, але й інформаційну. Її мета – виправдати власні дії та створити враження, буцімто Україна є слабкою, корумпованою та розділеною державою, а Захід, передусім НАТО і США, прагнуть протистояння. Новий звіт Центру Мєрошевського (Centrum Mieroszewskiego) показує, що елементи таких наративів трапляються також у польській науковій літературі. Їх ужито не як пропаганду, а часто – як цитату чи огляд, проте факт такої присутності залишається незаперечним.

Основні наративи про Україну

Автори дослідження виділили 44 різні наративи, які детально описали та поділили на чотири категорії. Загалом у звіті використано 377 публікацій, де знайдено 1970 уривків із відповідними прикладами. Джерелом матеріалів було обрано інтернет-сторінку bibliotekanauki.pl. Укладачі документа звернулися до неї, оскільки це найбільша база в польському інтернеті, яка містить книги та статті, опубліковані в польських наукових журналах.

Знайдені наративи формують думки, що можуть змінювати сприйняття війни – навіть якщо автор не мав такої мети. Першу групу становлять тези, що підривають державність України. Це історії, які натякають, ніби країна – «розділена», «корумпована» або навіть «зруйнована», неспроможна функціонувати самостійно. Також часто з'являється образ України як «маріонетки Заходу», нібито без права на власні рішення. Друга група підважує українську національну ідентичність. російська пропаганда наполягає, що Україна – це штучна конструкція, «вигадка Леніна», продукт Польщі, Німеччини чи Австро-Угорщини. У цю логіку входять такі поняття, як «рускій мір», «новоросія», а також заперечення існування самостійного українського народу.

Третя група – ідеологічна демонізація. Україну показують як країну «нацистську», «бандерівську» або таку, що начебто переслідує національні та мовні меншини. Це слугує виправданням російській агресії, створює ілюзію про моральну потребу втрутитися. Четверта категорія охоплює наративи, в яких росію зображують як жертву й захисника: Захід мовби охоплений «русофобією», санкції – «несправедливі», а москва – рятівник, який бажає «захистити традиційні цінності» та «врятувати» російськомовних. Сюди також входять твердження про «легальну» анексію Криму або «неминучу» війну.

Нарешті, є наративи, спрямовані проти Заходу – звинувачення США, НАТО, ЄС у ескалації конфлікту, «подвійних стандартах» та уявлення про Європу як маріонетку Вашингтона. Часто такі тези доповнено залякуванням про можливість в майбутньому Третьої світової війни.

Наративи проти Польщі

Окремо виділено російські наративи, спрямовані проти Польщі. Їхня мета – підірвати довіру до польської держави, розколоти суспільство та відмовити від допомоги Україні. У російській пропаганді Польща постає як країна без автономії, яка нібито виконує накази США, а не формує власну політику. Такий образ створює враження, що всі рішення польської влади є нав'язаними ззовні, й підриває віру в інституції та еліти.

Інша популярна теза говорить, що Польща є «русофобською» країною, діячі якої керуються емоціями, а не логікою. Це має знецінити Польщу в міжнародному середовищі та одночасно підсилити образ росії як «потерпілого». Паралельно лунає заклик до нейтралітету: начебто Польщі краще триматися осторонь війни, адже «це не її справа». Така риторика має на меті послабити польську підтримку безпеки в регіоні.

Також пропаганда експлуатує економічні страхи: Україну оголошують загрозою для польського ринку праці, сільського господарства або транспортної галузі. Подібні меседжі легко викликають страх і неприязнь між народами. Іноді вони супроводжуються фантастичними твердженнями про мовби імперські амбіції Польщі та плани захопити частину України. Мета таких повідомлень – посіяти недовіру з обох боків кордону. Завершує цей набір наративів теза про те, що членство Польщі в НАТО або довіра до Альянсу є ненадійними, мовляв, у разі небезпеки союзники не прийдуть на допомогу. Це особливо небезпечна заява, бо підриває основу безпеки Польщі. Усі ці наративи, хоч і різні, ведуть до одного – слабкої Польщі, її відмежування від Заходу та України.

Заперечення української ідентичності

Глибоко небезпечним є наратив, що заперечує існування української нації та мови. Його суть – твердження, що ні українці як окремий народ, ні українська мова не мають незалежного буття. Ідею «Малоросії» просували ще за царизму, і сьогодні вона знову використовується, щоб зруйнувати право України на суверенітет. Якщо нема нації, нема й прав на власну державу, кордони, самовизначення.

У досліджених публікаціях така наративна лінія трапляється у 49 текстах. Її активізація, зокрема, збіглася з публікацією статті президента росії 2021 року, у якій він заявив про «єдність народів». З початком повномасштаб-

eprasa.pl 3af7625a3f

ної війни у 2022-му цифри знову зросли. Автори звіту стверджують, що майже всі згадки про цю тезу мають негативний або нейтральний характер – їх використовуються здебільшого для аналізу, а не підтримки росії. Як написано в документі: «У випадку цього наративу майже всі наведені фрагменти мають негативне забарвлення. Автори аналізованих текстів здебільшого засуджують тезу про "відсутність української нації" або дистанціюються від неї, що виражається у критичному тоні. Поодинокі нейтральні згадки є переважно в тих випадках, коли наратив наведено як об'єкт дослідження – без коментаря з власною оцінкою. У жодному з проаналізованих фрагментів не знайдено рішучої підтримки думки, нібито українці не мають окремої національної ідентичності. Цей наратив згадують здебільшого для опису, історичного окреслення або спростування».

Наратив про «штучну» державу Україну

Ще один ключовий наратив російської пропаганди стверджує, що Україна ніколи не мала власної державної традиції й сконструйована штучно (після революцій, змін кордонів, рішень радянського керівництва). Начебто її територія – це колишні «російські землі», а сама Україна є «перехідним явищем», яке рано чи пізно зникне або «повернеться в материнську росію».

Такий наратив заперечує століття української культури, мови, боротьби за незалежність. У 46 досліджених публікаціях він з'являвся як аргумент, але майже завжди з метою критики або показу, що це лише частина пропаганди. Автори звіту відзначають, що поняття «штучна Україна» – не просто помилкова думка, а цілеспрямований інструмент російського імперіалізму й агресії. Як підкреслюють дослідники, в усіх текстах, де цитують такий наратив, це зроблено з метою розвінчування або критичного аналізу. У відповідних працях досліджують джерела, функцію, політичні та воєнні наслідки російської нарації. Мета – показати, що це не є історичною реальністю, а штучна ідеологічна конструкція, яка слугує виправданням для вторгнення, дестабілізації та руйнування української державності й культури.

Як діяти, щоб не стати співучасником

Автори звіту дають також низку рекомендацій, адресованих науковцям, редакторам, видавцям та всім, хто працює з публікаціями про Східну Європу чи сучасну війну. Головне – не боятися, але бути уважними й відповідальними.

Насамперед перед кожним цитуванням із сумнівними твердженнями варто задавати собі питання: «Чи потрібно його наводити?» І якщо відповідь ствердна, обов'язково пояснити навіщо, додати контекст, чітко проговорити, чи підтримуєш цю думку або ж критикуєш. Це дозволяє не підсилювати чужу пропаганду.

В окремих випадках доцільно просто не поширювати неправду, навіть у спробах її розкрити. Так звана «стратегічна тиша» іноді є ефективнішою, ніж миттєва реакція. Проте це рішення має бути свідомим, з чіткими правилами, щоб потім не звинувачували у цензурі або замовчуванні. Вдалою практикою є теж попереднє інформування про можливі спроби маніпуляцій, особливо під час важливих річниць, політичних подій чи хвиль інформаційної активності. Так можна підвищити інформаційний імунітет населення. Крім того, важливо зменшити ефект постійного повторення: навіть якщо наратив критикують, часте його повторювання збільшує шанс, що комусь він запам'ятається як правдивий. Тому треба уникати зайвих згадок, якщо вони не додають нового сенсу. Варто теж змінювати культуру роботи з інформацією. Не потрібно нічого забороняти, але необхідно вимагати точності мови, методологічної уважності, зрозумілого окреслення мети цитування та відповідального ставлення до публікації.

***

Польська академічна спільнота демонструє доволі високу стійкість перед проросійською пропагандою, а випадків прямої підтримки російських наративів майже не виявлено. Проте існує серйозна небезпека, що пропагандистські тези можуть закріпитися непомітно – через повторення, цитування без контексту або плутану термінологію. Тому дуже важливо, щоб науковці, редактори, видавці й журналісти були уважними, відповідальними та критичними. Кожне слово має значення, кожний текст може або захищати правду, або навіть без зумисного наміру допомагати маніпуляції.

Повний текст звіту доступний на сайті Центру Мєрошевського. ●

eprasa.pl 3af7625a3f

Стань учасником Різдвяного ярмарку у Варшаві

Відкрито реєстрацію учасників на благодійний Різдвяний ярмарок, який відбудеться 21 грудня в центрі Варшави.

Організатори запрошують до участі: майстрів handmade й традиційного різдвяного декору (прикраси, свічки, кераміка, сувеніри тощо), продавців одягу українських брендів, творців українського національного одягу, посуду, декору, кулінарів із домашньою випічкою та українськими стравами, українські ресторани й кав'ярні.

Зголошення приймають до 12 грудня за посиланням, вказаним, зокрема, у пості на фейсбук-сторінці Об'єднання українців у Польщі (Związek Ukraińców w Polsce Об'єднання Українців у Польщі).

Організаторами Різдвяного ярмарку у Варшаві, окрім ОУП, стали Фонд Uniters, Український дім у Варшаві та Пласт-Польща.

Під час ярмарку проводитиметься збірка коштів для акції «Свята без тата», з метою закупівлі різдвяних подарунків для понад 10 тисячі дітей, які живуть на лінії фронту в Україні.

У разі питань пишіть на адресу: unitersart@gmail.com

«Ukraïna! 10. Festiwal Filmowy» в Любліні

5-7 грудня у Любліні розпочнеться 10-та едиція кінофестивалю «Ukraïna! Festiwal Filmowy».

Відвідати кінопокази можна в Культурному центрі в Любліні (Centrum Kultury w Lublinie).

У рамах люблінських показів буде представлено, зокрема, такі стрічки, як «Ти – космос» Павла Острікова, який отримав приз глядацьких симпатій під час цьогорічного кінофестивалю, що відбувся у листопаді у Варшаві, та «2000 метрів до Андріївки» Мстислава Чернова – фільм став кандидатом на цьогорічний «Оскар» від України.

Повна програма фестивалю доступна на сайті Культурного центру в Любліні (ck.lublin.pl).

Нагадаємо, що «Ukraïna! Festiwal Filmowy» – це найбільший фестиваль українського кіно в Польщі. Цьогоріч захід проходить уже вдесяте. Головні покази відбувались у Варшаві. Фестиваль також пройшов у Лодзі, Вроцлаві, Познані та Перемишлі.

Нагорода для професора Ярослава Сирника

27 листопада, під час відкриття XXXIII Ярмарку історичної книги у Великій залі Королівського замку у Варшаві, відбулося урочисте оголошення переможців 31-го конкурсу премії «KLIO». Серед номінантів була книга «Лемківські перехрестя» («Łemkowskie Rozdroże») професора Ярослава Сирника. Це видання українського історика з Польщі отримало нагороду третього ступеня в категорії «Regionalia/Varsaviana».

Варто зазначити, що у 2025 році 115 видавництв, установ та приватних осіб подало на премію «KLIO» 290 видань, опублікованих між 2024 та 2025 роками. Цьогоріч нагороду вперше вручали у п'яти категоріях: авторська – за індивідуальний внесок автора у популяризацію історії; наукова монографія – за суттєвий внесок у вивчення історії; видавнича справа – для видавництва за якість та форму видання; джерельне видання – для авторів джерельних видань; regionalia/varsaviana – за внесок у вивчення та популяризацію місцевої історії, зокрема історії Варшави.

Нагадаємо, що у своїй крайній книзі професор Ярослав Сирник взявся за кілька ключових дослідницьких завдань, як-от аналіз впливу подій 40-х років минулого століття на настрої лемків, їхню участь у різних формуваннях і подальшу міфологізацію цих подій. Історик також розглядає, як цей досвід зараз використовують для створення образу, серед іншого й ідентичності, нащадків переселенців з Лемківщини.

Додамо, що книжка опинилася під медійним патронатом тижневика «Наше слово».

Фото Павла Лози

Декламаційний конкурс «Любімо рідну мову»

У Вроцлаві, в приміщенні домівки ОУП і Українського центру культури та розвитку, відбувся XXXVI Декламаційний конкурс «Любімо рідну мову». Темою, яка об'єднала дітей різного віку, була «Родина».

«Від найменших до старших – усі учасники вражали своїми виступами, артистизмом, чуттям і гордістю за рідну мову», – читаємо у дописі віцеконсулки Генерального консульства України у Вроцлаві Сніжани Сайченко, розміщеному на фейсбук-сторінці вроцлавського гуртка ОУП. Дипломатка одночасно зазначила, що дуже приємно бачити, як «підростає покоління, яке шанує свої корені, дбає про культуру й гордо несе українське слово у світ».

Організатором конкурсу був вроцлавський гурток Об'єднання українців у Польщі.

Фото з фейсбук-сторінки гуртка (авторка Сніжана Сайченко)

Майстер-класи з ялинкової прикраси у Кракові

22 листопада у Палаці Кшиштофорів у Кракові відбулися майстер-класи з виготовлення оздоб, які були натхненні українською культурою та традиціями прикрашання різдвяної ялинки.

Як зазначають на фейсбук-сторінці організатори події – гурток ОУП у Кракові, було «весело, творчо і кольорово».

eprasa.pl 3af7625a3f

Учасники розмальовували глиняні форми та готові іграшки, а також навчалися виготовляти звізди з соломи.

Майстер-класи було поділено на дві вікові категорії – для дітей та дорослих.

«Бурштинове серце» для українського діяча з Вроцлава

15 листопада у вроцлавській домівці на вул. Руській пройшов фестиваль «VIVA UKRAINA VIVA POLONIA». У рамах події було проведено майстер-класи з петриківського розпису й танців. Виступили теж діти, та відбувся концерт рок-гурту «Клуб 46».

Іще однією важливою частиною фестивалю «VIVA UKRAINA VIVA POLONIA» стало нагородження Ігоря Саламона, голови вроцлавського гуртка ОУП, відзнакою «Бурштинове серце». Діячу Об'єднання її присудив міністр закордонних справ України Андрій Сибіга за «вагомий внесок у підтримку України на міжнародній арені».

Після події віцеконсулка Генерального консульства України у Вроцлаві Сніжана Сайченко на фейсбук-сторінці гуртка ОУП у Вроцлаві написала: «Пан Ігор – це людина, на яку завжди можна опертися. Людина, яка понад 30 років зігріває українську громаду своєю добротою, мудрістю, відданістю та любов'ю до України. Його праця – це сотні ініціатив, десятки подій, тисячі людей, які завдяки йому знаходили підтримку, дім і віру в себе. Від перших днів повномасштабної війни він став поруч із кожним українцем, який шукав допомоги у Вроцлаві. І всі ми знаємо – він робить це серцем. Пане Ігорю, Ви – тепло, яке відчуває кожен з нас. Дякую Вам за Вашу силу, людяність, турботу і щоденну працю, яку інколи неможливо передати словами. Ви робите більше, ніж просто організовуєте події – Ви творите простір, у якому українці й поляки відчувають себе ближчими. Дякую Вам!»

Фото з архіву Ігоря Саламона

Поетично-музичний вечір за творами Василя Стуса

15 листопада у Народному домі Перемишля відбулася непересічна подія – поетично-музичний вечір, присвячений творчості Василя Стуса, чиє слово, на думку літературознавця Євгена Сверстюка, було «забезпечене нерозмінним запасом правди й ціною власного життя».

Під час виступу ліцеїстів Комплексу загальноосвітніх шкіл імені Маркіяна Шашкевича звучали сильні й безкомпромісні, викривальні й нещадні вірші, які коштували поетові життя, але водночас стали взірцем справжньої сили духу, стійкості та відданості своєму народові. Яскравим доповненням вечора були пісні на слова Василя Стуса та його сучасника поета Василя Симоненка, музику до яких написав та виконав відомий бард Роман Гавран: «Вогні вечірні, наче шпичаки...», «Мала смердюча калабаня...», «І дім наліг на дім...», «Обколоте, в намерзі, стогне вікно...», «На схід, на схід...», «Посоловів од співу сад...», «Блажен, хто тратити уміє...», «Монархи», «І сам воюю проти себе...», «Де зараз ви, кати мого народу?..».

Гості заходу мали можливість почути живе слово Василя Стуса у віршах «Не побиваюсь за минулим…» та «Осліпле листя відчувало яр…», прослухати пісні «Ще вруняться горді Славутові кручі...», «Мов жертва щирості життя…» у виконанні сестер Тельнюк та «Зазираю в завтра...» (Сергій Мороз), «Пам'яті Василя Стуса» (гурт «The Frunk»).

Сучасного звучання твори «людини без шкіри», як називають поета, набули у виконанні воїнів ЗСУ. Військові декламували Стусові «Терпи, терпи, терпець тебе шліфує…» та «Як добре те, що смерті не боюсь я…». У події були використані відео з декламацією цих поезій, розміщені на ютюбі.

Ведуча заходу Іванка Шумада та виконавець ролі Василя Стуса Любомир Гойсак висвітлили важливі віхи життя поета, а також допомогли глибше розкрити його особистість через читання уривків з листів та статей письменника.

Слід відзначити не лише зусилля вчительок – авторки сценарію та постановниці вечора Ірени Спольської-Мокляк і Олени Проценко, котра їй допомагала, а й щирість, вдумливість та майстерне декламування творів поета учнями «шашкевичівки» та пристрасне, проникливе виконання пісень Романа Гаврана.

Цей культурний захід, який подарував незабутні враження і, без сумніву, спонукав до роздумів та бажання краще пізнати творчість «оголеного нерва і сумління», підтримали батьківська рада «шашкевичівки» та Українське вчительське товариство – відділ у Перемишлі.

Оксана ПАВЛОВА

Фото надане організаторами, авторка Поліна Храмченко

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 3af7625a3f

Петро АНДРУСЕЧКО, Київ

Трамп хоче будь-якою ціною припинити війну

Кінець осені виявився особливо важким для України. Можна навіть сказати, що Україна опинилася у найскладнішому становищі з часів наближення російських військ до Києва у 2022 році. Ситуація на передовій зараз вкрай складна, на додачу все більших обертів набуває корупційний скандал, який призвів до відставки Андрія Єрмака, керівника Офісу президента України. Але головним ударом по Україні, яка відчайдушно бореться за виживання, став неочікуваний мирний план, наданий Сполученими Штатами.

Менш ніж через рік після початку президентства Дональда Трампа усі вже звикли до раптових змін у його позиції щодо росії та України. Однак останні повідомлення дають ще більше приводів для занепокоєння. 28 листопада газета The Telegraph повідомила, що Сполучені Штати можуть визнати тимчасово окуповані території, включно з Кримом, російськими. Це означало б різку зміну позиції Вашингтона після 2014 року, коли росія анексувала Крим і розпочала війну на Донбасі, яка переросла в повномасштабну агресію у 2022 році.

Зміна позиції США, здається, є частиною дій по впровадженню мирного плану адміністрацією Дональда Трампа. Це являє собою розрив із поточною дипломатичною практикою США. Якщо вірити джерелам британської газети, американців не цікавить позиція України та Європи з цього питання.

Така ситуація, безумовно, влаштовує росію. 27 листопада, обговорюючи мирні переговори, путін наголосив, що територіальне питання буде одним із ключових під час переговорів стосовно мирного плану.

План капітуляції

За інформацією деяких ЗМІ, 20 листопада Зеленський отримав план, який складався з 28 пунктів, від міністра Сухопутних військ США Дена Дрісколла. План розробив спеціальний посланець президента Дональда Трампа Стів Віткофф разом із російським посланцем Кирилом Дмитрієвим. Вже саме авторство представника американської сторони викликало занепокоєння, оскільки Віткофф заслужив репутацію переговірника, який симпатизує росії.

21 листопада українцям та міжнародній громадськості було представлено 28-пунктний мирний план, підготовлений адміністрацією Дональда Трампа. Згідно з планом, Крим, Донецька та Луганська області мали бути визнані фактично російськими. У випадку Херсонської та Запорізької областей ситуація на лінії фронту повинна бути заморожена, а це означало, що значна частина цих областей також залишатиметься під контролем росії.

У плані також зазначалася відмова України від інтеграції з НАТО, що мало бути підтверджено відповідним положенням у Конституції та у власних документах Альянсу. НАТО також зобов'яжеться не розгортати свої війська на території України у майбутньому. Україна, у свою чергу, також повинна обмежити чисельність збройних сил до 600 000 військових. Натомість Київ має отримати гарантії безпеки від Сполучених Штатів та Європи.

Україна також повинна провести вибори упродовж 100 днів після підписання мирної угоди. Київ також повинен буде визнати російську мову та забезпечити захист російської православної церкви.

Натомість росія юридично зобов'яжеться утримуватися від майбутніх нападів на Україну та Європу. 100 мільярдів заморожених російських активів будуть використані для відновлення України. План також передбачає поступове скасування санкцій проти росії та її повернення до «клубу Великої вісімки».

Якщо росія вирішить знову атакувати, США почнуть військове втручання, і всі глобальні санкції будуть поновлені.

Не дивно, що початкові реакції з українського боку, та й з європейського, були однозначними: це не мирний план, а план капітуляції. Представлені пропозиції містили пункти, які вважалися в Україні червоними лініями, тобто неприйнятними. Наприклад, щодо територіальних поступок. Це суперечить Конституції, і президент не має права самостійно ухвалювати рішення з таких питань, навіть якби захотів. Потрібна була б згода Верховної Ради, яка повинна винести це питання на всеукраїнський референдум.

Як зазначали українські експерти, головне завдання влади – реагувати на американські пропозиції таким чином, щоб показати, що деякі з них є неприйнятними, водночас не образивши самого Трампа.

Пропозиції змін до плану

«Достойний мир – щоб умови були з повагою до нашої незалежності, нашого суверенітету, до гідності українського народу», – написав Зеленський.

Український президент наголосив на необхідності роботи над мирним планом, який призведе до «справедливого завершення війни».

Днем пізніше з американською делегацією на чолі з міністром Сухопутних військ США Деніелом Дрісколлом зустрілись секретар РНБО Умєров, начальник Генштабу ЗСУ Андрій Гнатов, очільник ГУР МОУ Кирило Буданов, голова Служби зовнішньої розвідки Олег Іващенко, керівник апарату РНБО Анатолій Баргилевич та заступник начальника ГУР МОУ Вадим Скібіцький.

«Продовжили консультації, які розпочалися на рівні президента України. Говорили про підходи до відновлення справедливого миру, порядок наступних кроків та реалістичні формати подальшого діалогу. Україна уважно вивчає кожну пропозицію партнерів і чітко артикулює власну позицію. Жодних рішень поза рамками суверенітету, безпеки людей і наших червоних ліній не існує й існувати не може», – прокоментував Умєров в інформаційному повідомленні.

Водночас, разом з опублікованим мирним планом, з'явилася інформація про те, що США чинять більший тиск на Київ, ніж раніше, вимагаючи від України підписання рамкової угоди до 27 листопада, тобто до Дня подяки. Невдовзі інформацію про цей вкрай короткий термін підтвердив і сам Трамп.

eprasa.pl 3af7625a3f

Однак Україні та її європейським партнерам вдалося виправити початкові американські наміри.

23 листопада американська та українська делегації провели переговори в Женеві, під час яких обговорили запропонований план із 28 пунктів. Після зустрічі було опубліковано спільну заяву, в якій зазначалося, що делегації підготували оновлену версію документа про мирне регулювання, яка повністю захищає суверенітет України та має на меті сприяти встановленню справедливого миру.

Днем пізніше західні ЗМІ повідомили, що мирний план США за результатами американо-українських переговорів був скорочений до 19 пунктів. Залишається незрозумілим, які саме зміни були внесені до початкового проєкту. ЗМІ повідомляли, що пункт стосовно обмеження чисельності українських збройних сил та амністію за військові злочини був або виключений, або змінений. Спочатку велася мова про скорочення чисельності армії до 600 000. Однак експерти та деякі військові коментатори зазначали, що утримувати ще більшу армію після війни було б нереально.

Американський чи російський план?

Також з'явилися нові повідомлення щодо розробки самого плану. 26 листопада агентство Reuters повідомило, що американський план базується на документі, підготовленому росією. Повідомляється, що кремль надіслав цей документ до Вашингтона після зустрічі президента Трампа із Зеленським у Вашингтоні в жовтні. російський документ, наданий американцям, містив пропозиції, які росія раніше вже обговорювала, включно із територіальними поступками з боку України, які Київ відхилив.

Начебто цього було замало, видання Bloomberg опублікувало розшифровку розмови спецпосланця від США Стіва Віткоффа й радника путіна Юрія Ушакова про підготовку мирного плану США.

З розмови видно, що Віткофф консультувався та давав поради Ушакову, як викликати прихильну реакцію Трампа.

«Я знаю, що буде потрібно, щоб укласти мирну угоду: Донецьк і, можливо, обмін територіями десь», – сказав Віткофф.

Опубліковано також розшифровку розмови Юрія Ушакова та російського переговорника Кирила Дмитрієва.

За даними американського видання, це підтверджує, що частина «мирного плану» була підготовлена росією. Також з'явилися різні версії того, хто міг розголошувати ці переговори ЗМІ, включно з американськими чиновниками, незадоволеними діями Трампа, самою росією чи українською розвідкою.

І хоча опубліковані розмови також викликали обурення серед деяких американських політиків, немає жодних ознак того, що Трамп змінив свою думку стосовно Віткоффа та ведення переговорів з росією.

«Він має продати це Україні. Він збирається „продати" Україну росії. Ось що робить укладач угод», – сказав американський президент.

Чи готова росія завершити війну?

Відповідь на це питання видається очевидною: немає жодних ознак того, що росія зацікавлена у припиненні воєнних дій, якщо тільки Україна не погодиться на її умови, що означатиме капітуляцію.

Тим часом російський уряд на чолі з путіним робить те саме, що й раніше: вдає, що готовий до переговорів і водночас наголошує на незмінності своїх вимог.

26 листопада кремль заявив, що отримав від США «кілька паперів» «останніх версій» мирного плану, але водночас підкреслив, що «серйозного обговорення» з представниками США ще не було.

27 листопада путін заявив, що мирний план США може стати основою для «майбутнього врегулювання війни» і додав, що Сполучені Штати «продемонстрували готовність враховувати інтереси росії». Водночас путін наголосив, що питання територій буде одним із ключових у переговорах щодо мирного плану.

«Війська України підуть із територій, які вони займають, – тоді й припиняться бойові дії. Не підуть – ми досягнемо цього збройним шляхом», – сказав путін.

російський президент не уточнив, про які саме території йдеться. Однак перша версія американського плану передбачала виведення українських військ з території Донбасу, що є неприйнятним для України.

путін також наголосив, що російські війська нарощують темпи просування на фронті й можуть окупувати весь Донбас і призвести до «можливого обвалу фронту в ЗСУ» на Запорізькому напрямку.

Водночас, президент росії заявив, що не бачить сенсу підписувати документи з українським керівництвом, оскільки ті «припустилися стратегічної помилки, коли побоялися піти на вибори». Таким чином він повторив стару російську тезу про нелегітимний український уряд на чолі з президентом Зеленським. Це типова російська пропагандистська та дезінформаційна тактика, адже українське законодавство забороняє проведення виборів у воєнний час.

«Фатальна комбінація»

кремль намагається максимально використати поточну ситуацію. Українська оборона справді просідає на деяких ділянках фронту, тривають важкі бої за Покровськ, а російським військам також вдається наблизитися до Гуляйполя в Запорізькій області. Ситуація жахлива, але не така серйозна, як її зображують росіяни. Фронт не розвалився на жодній ділянці, і, незважаючи на величезну перевагу росіян, українські солдати намагаються утримувати оборону.

Бажання Трампа якомога швидше оголосити про закінчення війни також грає на руку росії; як саме це виглядатиме, для нього менш важливо. Однак справа не лише в тому, щоб просто додати ще одну війну до переліку конфліктів, які завершив величний президент США. Наступного року у листопаді відбудуться вибори до Конгресу. Трампу вочевидь потрібна «велика перемога».

Ситуацію посилює політична криза в Україні, спричинена викриттям корупційного скандалу в енергетичному секторі. Досі незрозуміло, якими будуть повні наслідки цієї справи та кому будуть висунуті подальші звинувачення.

«Орбан відвідує путіна, Навроцький відвідує Орбана. Хаос у переговорах щодо плану Віткоффа та політична криза в Києві. Фатальна комбінація», – влучно підсумував ситуацію прем'єр-міністр Туск 28 листопада на платформі «X».

Слід визнати, що відтоді з'явилися деякі оптимістичні ознаки. Андрій Єрмак, керівник Офісу Зеленського, пішов у відставку, що може призвести до зниження внутрішньополітичної напруженості в Україні. А президент Польщі Кароль Навроцький скасував свою зустріч з Орбаном, дізнавшись про його переговори з путіним. ●

eprasa.pl 3af7625a3f

Зібрав **Павло Лоза**

ВАРШАВА

Фото з фейсбук-сторінки Посольства України у Польщі

22 листопада на Вольському православному цвинтарі у Варшаві біля пам'ятника жертвам Голодомору відбулося поминальне богослужіння.

Посол України в Польщі Василь Боднар разом із дружиною Катериною Боднар, заступницею керівника Офісу президента України Іриною Верещук, працівниками Посольства України в Польщі, членами українських організацій, зокрема головою Об'єднання українців у Польщі Мирославом Скіркою, та представниками іноземного дипломатичного корпусу вшанували пам'ять жертв, поклавши лампадки та символічні колоски пшениці.

«Сьогодні ми вшановуємо пам'ять однієї з найбільших трагедій українського народу. Нас намагалися знищити голодом і позбавити права на власну історію та майбутнє. Але українці вистояли. Ми пережили Голодомори, війни й репресії – і вистоїмо сьогодні. Жоден диктатор не здатен зламати наш народ», – говорив посол України. Він зазначив, що сьогодні з українською державою – її партнери, міжнародна спільнота і правда.

«Ми тримаємо лінію спротиву злу заради життя і свободи», – наголосив Василь Боднар.

Пам'ять жертв Голодоморів було вшановано хвилиною мовчання. Слід додати, що дипломатичні установи України в Польщі цього дня на знак жалоби приспустили державні прапори.

ЩЕЦІН

Фото з фейсбук-сторінки Щецінського відділу ОУП

22 листопада члени української громади Щеціна численно прийшли до греко-католицького храму Покрови Пресвятої Богородиці, а після – і домівки ОУП, щоб вшанувати пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 років.

«Наша зустріч почалася з молитовного спогаду про померлих у панахиді, після якої діти з пункту навчання української мови, підготовлені панею Мар'яною Курилич, представили зворушливу та промовисту артистичну програму», – читаємо у повідомленні Щецінського відділу ОУП.

БІЛИЙ БІР

Фото з фейсбук-сторінки школи у Білому Борі

У школі ім. Тараса Шевченка в Білому Борі 21 листопада відбулося вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років. Однією з найзворушливіших частин програми стала театралізована сценка. Діти відтворили епізод життя української родини у роки Голодомору: боротьбу за виживання, втрату близьких. Їхній виступ передав атмосферу трагедії через щирі емоції. Як зазначено на фейсбук-сторінці школи, такі заходи допомагають «глибше зрозуміти важливість історичної пам'яті й з повагою ставитися до минулого свого народу».

БАРТОШИЦІ

Фото з фейсбук-сторінки школи в Бартошицях

«Засвіти свічку на вікні в пам'ять про померлих на цій землі. Щоб ми пам'ятали Голодомор, Господи, не дай нам пройти це знову...» Це слова пісні, які прозвучали у ви-

eprasa.pl 3af7625a3f

конанні дівчат з 8 класу Початкової школи ім. Лесі Українки в Бартошицях під час вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років. Подія відбулася в школі 24 листопада. Делегації від усіх класів запалили символічну свічу та спільно заспівали пісню «Україно, молюся за тебе». Діти прослухали теж розповідь про трагедію українського народу 30-х років, а після – розучували виставу, присвячену Великому Голодові в Україні.

ҐУРОВО-ІЛАВЕЦЬКЕ

Фото з фейсбук-сторінки школи у Ґурові-Ілавецькому

21 листопада шкільна громада Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому під час урочистої лінійки вшанувала пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 років. З художньою програмою виступили ліцеїсти зі шкільного драмгуртка. Вони представили театралізоване дійство «Згадайте нас...», де у зворушливих сценках та піснях розказали про трагедію мільйонів українських селян, що зазнали голоду. З учнями працювали Дарія Кантор, Івона Смолинець та Вікторія Аксьонова.

ҐІЖИЦЬКО

Фото з фейсбук-сторінки ОУП у Ґіжицьку

23 листопада українська громада у Ґіжицьку за участі учнів Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому згадувала про голод 1932-1933 років. Після недільної літургії в ґіжицькій церкві Святої Трійці відбулася панахида та програма, присвячена пам'яті жертв Голодомору, з якою виступили учні з Ґурова.

ЛЮБЛІН

Фото з фейсбук-сторінки Українського товариства

У день пам'яті жертв Голодомору, в суботу, 22 листопада, за ініціативи Українського товариства в Любліні вшановано пам'ять мільйонів жертв найбільшої трагедії в історії українського народу.

Біля пам'ятника жертвам Голодомору 1932-1933 років, розташованого поруч кругового перехрестя митрополита Петра (Могили) в Любліні, зібралися представники Українського товариства та члени делегації Львівського суспільно-культурного товариства «Холмщина», очолюваного Іриною Гринь, які традиційно прибувають до Любліна у ці листопадові дні.

На фейсбук-сторінці організаторів відзначень читаємо, що голова Українського товариства доктор Григорій Купріянович звернувся зі словом до присутніх, підкресливши наш обов'язок пам'ятати про жертв тих трагічних подій, спричинених сталінським совєтським режимом. Нагадав, що серед жертв Голодомору, котрий мав за мету винищення українського селянства, були також представники інших народів, як десятки тисяч поляків. Доктор Григорій Купріянович розповів і про історію люблінських відзначень пам'яті жертв Голодомору, які офіційно вперше відбулися у 1993 році у Спасо-Преображенській православній церкві, що стоїть поруч з місцем проведення цьогорічного заходу. Він згадав, що люблінський пам'ятник, присвячений трагедії, був споруджений у 2014 році за ініціативою місцевих поляків і українців, зокрема Збіґнєва Войцеховського, і є, мабуть, єдиним у світі монументом, на якому згадано польських жертв Голодомору.

Присутні помолилися за загиблими від голоду в Україні й проспівали «Вічна пам'ять».

На завершення було покладено символічні колоски збіжжя з калиною, перев'язані синьо-жовтою стрічкою, та запалено світло пам'яті про жертв Голодомору.

На фото – Ірина Гринь та доктор Григорій Купріянович.

10.

eprasa.pl 3af7625a3f

Продовження з 9 сторінки

ПЕРЕМИШЛЬ

У Перемишлі в соборі Святого Івана Хрестителя 22 листопада відслужено панахиду за жертв Голодоморів в Україні. Очолив її митрополит УГКЦ у Польщі Євген Попович. Перед панахидою українська молодь зі школи ім. Маркіяна Шашкевича приготувала програму про трагедію (на фото).

Після молитов духовенство та віряни вирушили процесією на прицерковну площу до пам'ятника жертвам Голодомору, біля якого поклали свічки. У відзначенні взяли участь, зокрема, почесний консул України у Перемишлі Олександр Бачик, представник підкарпатського воєводи Томаш Дзюмак, директорка української школи Йоанна Баран, педагоги та молодь «шашкевичівки» й представники українських громадських організацій. ●

ҐДАНСЬК

Фото з фейсбук-сторінки Консульства України в Ґданську

КРАКІВ

Фото з фейсбук-сторінки Генерального консульства України в Кракові

КАТОВИЦІ

Фото з фейсбук-сторінки гуртка ОУП у Катовицях

ВРОЦЛАВ

Фото з фейсбук-сторінки Генерального консульства України у Вроцлаві

СТАРҐАРД

Фото з фейсбук-сторінки гуртка ОУП у Старґарді

eprasa.pl 3af7625a3f

Степан МІГУС
Фото автора статті

Голодомор 1932-1933: Ольштин пам'ятає

«В селі жахливий голод, люди мруть щодня по 10-20 душ на ходу, гірше за всяку епідемію. Дійшло навіть до людоїдства. (…) На кутку Заярівка в одній сім'ї вмерла дитина – з'їла мати, а другу найшли мертву в скрині, сховану на м'ясо…» Так описує життя своїх односельців у 1933 році Лука Гусак – мешканець села Чернеча Слобода, яке й досі існує на Сумщині. Чоловік, як пише інтернет-видання «Українська правда. Життя», став одним із небагатьох українців, що залишили важливі свідчення про Голодомор – геноцид, організований більшовицькою владою.

З цими жахливими свідченнями була співзвучна художня програма «Тихі сльози голодної землі», яку в пам'ять про жертв Голодомору під час щорічного заходу, котрий проводять 22 листопада в соборі Ольштинсько-Ґданської єпархії УГКЦ, представили учні 6-8-х класів з ольштинського міжшкільного пункту навчання української мови, де уроки проводять вчительки Мирослава Четирба-Піщако та Сильвія П'єтночка. Виступ поєднував театралізовані сценки, в яких присутні змогли глибше відчути біль втрат і силу українського народу, що зумів вистояти. Такого жаху, як у згаданому вище спогаді, показані юнацтвом замальовки не мають, але й без цього діалоги вражають. В одному з них мама помираючи передає дитині останній окраєць, додаючи: «Мусиш вижити». В іншому – старша сестра їжу, яка, можливо, продовжила б чи навіть врятувала їй життя, дає молодшому братику з надією, що він виживе. Але й те останнє забирає будьонівець, говорячи, що це державне майно…

Після виступу учнів панахиду за жертвами Голодомору відслужив парох парафії Покрови Пресвятої Богородиці УГКЦ в Ольштині отець Іван Галушка, закінчивши її «Вічною пам'яттю» і настановою, що українцям треба пам'ятати про Голодомор 1932-1933 років, особливо в час, коли ще один нащадок московської орди більшовиків, світовий злочинець путін, у 2014 році влаштував в Україні черговий геноцид – страшну війну. Коли панахида завершилась, присутні традиційно запалили лампадки біля пам'ятника жертвам Голодомору під жалібний звук церковного дзвону, вшанувавши мільйони загиблих хвилиною мовчання та молитвою за упокій.

Понад шість декад світ майже нічого не знав, або радше не хотів знати, про Голодомор в Україні та про його авторів і виконавців. Лише президент Віктор Ющенко «відкрив світу очі й вуха». Нині більш ніж сто держав світу визнає Голодомор геноцидом і засуджує, на жаль, вже мертвих злочинців, винних у цьому найбільшому злочині проти людства. Особливо важливими тут стали свідчення очевидців про геноцид проти українського народу, як згаданого на початку статті Луки Гусака. Чоловік почав вести щоденник у 1932 році після арешту за

неправдивими звинуваченнями, описуючи умови перебування у в'язниці під час Голодомору, а потім – повернення на волю до голодного села. Він писав про антисанітарію, голод та мор в тюрмі, згадуючи й свою хворобу на тиф. Розповів про співкамерника, якого ув'язнили, бо той з'їв бадилля, що залишилося від колгоспних буряків. «Українська правда» подає теж його історію про те, як жінка разом із сусідом варила холодець з плоті свого померлого чоловіка. А ще Лука Гусак згадує про напади на вулицях, вбивства під час пограбувань і безрезультатні спроби селян дістати їжу навіть у Києві.

Українцям, й світу також, слід пам'ятати про авторів найстрашнішого геноциду і за кожної нагоди нагадувати про цих злочинців проти людства. Авторами та головними організаторами Голодомору 1932-1933 років були керівники більшовицького тоталітарного режиму: Йосип Сталін – генеральний секретар ЦК ВКП(б), що ініціював і керував політикою, яка призвела до Голодомору; В'ячеслав Молотов – голова Раднаркому СРСР, входив до найвищого керівництва, відповідального за проведення політики колективізації та конфіскації продовольства; Лазар Каганович – секретар ЦК ВКП(б), залучений до організації репресій і придушення опору в Україні; Павло Постишев – секретар ЦК ВКП(б), у 1933 році призначений другим секретарем ЦК КП(б)У, а згодом секретарем ЦК ВКП(б), він здійснював репресії в Україні; Станіслав Косіор – уродженець Венґрова під Варшавою, генеральний секретар ЦК КП(б)У, відповідальний за виконання партійної лінії на території України; Влас Чубар – голова Раднаркому УСРР; Мендель Хатаєвич – другий секретар ЦК КП(б)У, виконував рішення вищого керівництва… І ще сотні, якщо не тисячі, дрібніших безбатченків, які влаштували українцям, часто своїм односельцям, пекло на землі. ●

eprasa.pl 3af7625a3f

Тетяна ДАНЮЧЕНКО
Фото з фейсбук-сторінки фестивалю

Ювілейна Ukraïna!

У Варшаві з 3 по 9 листопада пройшла 10-та ювілейна едиція фестивалю Ukraïna! Festiwal Filmowy. Вона мала гасло «Кіно свободи» і стала жестом солідарності з українськими кінематографістами, які зараз створюють фільми попри війну, бомбардування та окупацію.

Фестиваль відкрила стрічка «Ти – космос» Павла Острікова, що здобув гран-прі на Одеському МКФ. Його представили актор Леонід Попадько та кінооператор Микита Кузьменко.

Перед показом фільму гостей вітала багаторічна директорка фестивалю Беата Беронська-Лях. «Пам'ятаю перший фестиваль, коли показали ми 10, може, 11 фільмів. Це був один уікенд в кінотеатрі „Ілюзіон". А зараз це вже така велика подія», – зворушено згадувала вона.

До присутніх звернувся також посол України в Республіці Польща Василь Боднар: «Цей фестиваль показує, що, не дивлячись на війну, на страждання, на бомбардування, Україна живе, творить, знімає фільми. Ми б'ємося не тільки за землю чи міста, ми б'ємося за майбутнє, за культуру, що прагнемо передати своїм дітям. І ми хочемо, щоби наші друзі в Польщі і світі побачили реальність України, зрозуміли, як там зараз живуть люди, що відчувають».

В рамках цьогорічного фестивалю демонструвалося близько 60 фільмів. Важливою частиною програми були конкурсні фільми: 9 ігрових, 10 документальних та 25 короткометражних фільмів, відібраних із понад 150 заявок. Їх оцінювало професійне журі, а переможці отримали грошові призи.

Особливою подією програми стала ретроспектива творчості Олександра Довженка, батька українського кіно. Глядачі побачили його ранні фільми. Також під час фестивалю відбувся показ біографічної картини «Довженко. Великий компроміс», який створено до 130-річчя майстра.

Серед художніх фільмів фестивалю були представлені дві стрічки, присвячені подіям у Бучі на початку російського вторгнення. Це – «Донька» Єгора Олесова та «Буча» Станіслава Тінова. Також демонструвалися два фільми за участю відомого українського актора Богдана Бенюка, який блискуче виконав головні ролі у кримінальній комедії «Діло Безп'ятого» (за п'єсою Івана Карпенка-Карого «Сто тисяч») та драмі «Мій карпатський дідусь».

Василь Боднар

Звичайно, окрім показів, в програмі фестивалю були супутні заходи – зустрічі, майстер-класи, виставки та концерти. Зокрема, це – дебати «Правда має значення – кіно, дані та суспільні емоції щодо війни в Україні», семінари з фактчекінгу, продюсерська панель «Можливості співпраці та копродукції в Європі для кінематографістів з України», виставка театральних костюмів, розроблених Казимиром Малевичем, виставка плакатів з десяти едицій фестивалю, що відображає його візуальну історію тощо.

Беата Беронська-Лях

Кульмінацією ювілейного фестивалю став виступ британського тріо The Tiger Lillies, номінованого на премію «Ґреммі». Вони зіграли наживо під час показу німого фільму Олександра Довженка «Ягідка кохання», а після сеансу виступили з коротким концертом.

Під час урочистої церемонії гала-закриття Ukraïna! Festiwal Filmowy було оголошено переможців цього-

eprasa.pl 3af7625a3f

Микита Кузьменко і Леонід Попадько

The Tiger Lillies

річного фестивалю. Згідно з рішенням журі в конкурсі художніх ігрових фільмів головну нагороду отримав фільм «Медовий місяць» режисерки Жанни Озірної, яка отримала гран-прі на МКФ «Молодість». Члени журі нагородили фільм за «делікатність, глибину і точність, за уникнення спокуси буквальності, за віру в чутливість глядача і вміння передавати великі емоції через дрібниці».

В конкурсі документальних фільмів перемогла стрічка Ольги Журби «Пісні землі, що повільно горить». Відзнаку журі документального конкурсу отримала Аліса Коваленко за фільм «З любов'ю з фронту».

В конкурсі короткометражних фільмів журі обрало одразу дві стрічки: «Життя починається» режисера Олексія Тараненка і «Кордон» режисерки Марії Маргель. А також вирішило відзначити ще три короткометражні фільми: «Через 769 км, Нью-Йорк» Софії Бугрій, «Люди і речі» Даміана Косовського та «Дріфт» режисерки Анни Павлової-Гаршиної.

За результатами ж глядацького голосування найкращим художнім ігровим фільмом став «Ти – космос». А найкращим документальним – стрічка Мстислава Чернова «2000 метрів до Андріївки», яку висунуто Україною на здобуття премії «Оскар» в категорії «Найкращий міжнародний повнометражний фільм».

Після Варшави фестиваль відвідує також інші міста: Лодзь, Перемишль, Вроцлав, Познань, Люблін, Краків та Плоцьк. Детальна інформація про цьогорічний фестиваль знаходиться на сайті www.ukrainaff.com. ●

eprasa.pl 3af7625a3f

Юлія КАМІНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Музичний всесвіт Миколи Лисенка

Його українська душа напрочуд тонко відчувала музику і слово. Він став батьком-засновником української класичної музики, перетворивши фольклор на академічну музику найвищого гатунку, яку високо цінують далеко за межами України.

Сьогоднішня наша оповідь про людину неозорого таланту – Миколу Лисенка – композитора, диригента, піаніста, педагога, фольклориста, громадського діяча. Лисенко – легенда класичної музичної мови, так само як Шевченко – вершина української літератури.

Коріння роду Лисенків сягає козацьких часів – один із засновників роду був у складі війська Богдана Хмельницького, другий – переяславським полковником. Микола народився 22 березня 1842 року в селі Гриньки Полтавської губернії у заможній високоосвіченій родині. Батько, Віталій Романович, мав дворянське походження і звання полковника. Мама, Ольга Єреміївна, походила з поміщицького роду Луценків, закінчила Смольний інститут шляхетних дівчат у Петербурзі. У родині було троє дітей – Микола мав сестру Софію і брата Андрія.

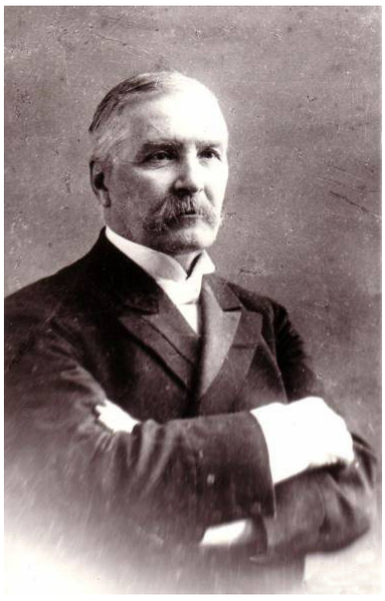
Микола Лисенко

Маленький геній

До 4 років хлопчик чув від мами лише французьку мову. Батько розмовляв виключно українською. Мама Ольга виявила музичний талант у маленького Миколи, вона сама була музично обдарованою натурою, чудово грала на піаніно. Одного разу Ольга взяла синочка на свято військового вишколу, де музиканти показували майстерність гри на барабанах. Маленький Микола затулив ручками вушка, кажучи, що всі вони грають неправильно, тобто фальшують. У 9 років Микола написав свій перший музичний твір – «Польку». Непроминальною подією в житті Миколи Лисенка стала дружба з троюрідним братом Михайлом Старицьким, майбутнім драматургом, корифеєм театру (коли померли його батьки, 12-річного Михайла віддали жити у родину Лисенків). Любов до української мови зароджувалась і міцнішала завдяки читанню з ранніх років творів Пантелеймона Куліша, Лесі Українки, Тараса Шевченка, Марка Вовчка. Микола Лисенко мав неабияке чуття мови: він радив Пантелеймонові Кулішеві, наприклад, вживати замість «древній» – «стародавній», замість «персидський» – «перський», замість «горизонт» – «обрій», «небокрай». Як згадував пізніше Михайло Старицький, «у Гриньках над Лисенком зіткнулись два цілком протилежних і навіть ворожих впливи, з одного боку – французька мова, манери і аристократична поведінка, з іншого боку – українська мова, пестощі і надмірна простота манер».

Музика стає його стихією

У 13-річному віці Лисенко розпочав навчання у Харківській гімназії, де створив перші власні імпровізації до народних пісень. Його помітили викладачі й почали запрошувати на концерти і бали, де він блискуче виконував твори Шопена та Бетховена. 1859 року Микола Лисенко закінчив гімназію у Харкові зі срібною медаллю. А далі було надто несподіване рішення... Того ж року разом із Михайлом Старицьким вони стали студентами природничого факультету Харківського університету. Потім – переїзд до Києва і переведення до Київського університету. 1 червня 1864 року Лисенко закінчив з відзнакою фізико-математичний факультет, 1865 року захистив дисертацію на тему «Розмноження нитчастих водоростей» та одержав ступінь кандидата природничих наук.

Однак його стихією була музика – українська народна пісня. Разом зі своїми друзями Михайлом Старицьким, Петром Косачем та Михайлом Драгомановим він долучився до сучасної культурно-просвітницької організації під назвою «Київська громада», на дослідницькому рівні вивчав український фольклор, пропагував спілкування українською мовою. Юнаки започаткували багато різних гуртків для молоді та недільні школи. Микола Лисенко став ініціатором створення студентського хору, перших театральних постановок.

Бажання йти далі і розвиватися у музичній царині привело Миколу до Лейпцизької консерваторії, де він навчався у 1867-1869 роках. Там майбутній композитор навчився грати на нових для себе музичних інструментах – скрипці та органі, удосконалював майстерність гри на фортепіано, досягав нових вершин у композиції та оркестровій грі. Природний хист і жага до навчання дали можливість опанувати програму консерваторії за два роки замість чотирьох. Праправнук композитора, диригент Микола Лисенко, розповідаючи про свого геніального прапрадідуся, зазначав, що Лисенко-старший керувався у своїх музичних шляхах настановою «свій до свого по своє», тобто музика має бути побудована на своїх коренях, на своїй ідеї, щоб все це працювало на майбутню державність. 1885 року Лисенко написав музику до вірша Олександра Кониського «Молитва за Україну», більш відомого як «Боже, Великий, Єдиний», який став духовним гімном України. Спочатку цей гімн Лисенко-педагог адресував дітям Галичини як певний музичний дороговказ до світла науки і знання. Лисенко написав цілу збірку дитячих опер, це унікальна світова практика, тому що до нього ніхто в світі не створював дитячих опер.

Починаючи з 1862 року, Микола Віталійович започаткував щорічні концерти пам'яті Тараса Шевченка. Він

eprasa.pl 3af7625a3f

зробив слово Кобзаря співучим, перетворивши його на пісню і таким чином заклавши фундамент музичного виховання. Загалом Микола Лисенко став автором близько 200 музичних композицій, серед них – музика до 17 опер, 8 вистав, 42 солоспівів, 20 хорових творів, поклав на музику близько 80 віршів Тараса Шевченка. Також писав музику на тексти Лесі Українки, Івана Франка, створив опери «Наталка Полтавка», «Енеїда» за творами Івана Котляревського. За творами Миколи Гоголя – опери «Тарас Бульба», «Різдвяна ніч». Лисенко принципово наполягав на тому, щоб його опери звучали українською мовою. Опера «Тарас Бульба» є вершиною професійної музичної майстерності Миколи Лисенка. Бо музика – це мова. Музикою можна сказати набагато більше, ніж просто словами. Слова нас ніби стискають, ставлять у певні рамки – словом ми боїмося образити під час відвертої і гострої розмови або ж підбираємо найніжніші, найлагідніші слова для освідчення у коханні. Музика ж може потужно, нестримно і сміливо без жодного слова передати всю палітру почуттів, емоцій, настроїв.

Період 1892-1902 років можна окреслити як період гастрольних турів з концертними програмами, кожна з яких складалася з сольного виступу піаніста Лисенка і хорового виступу, де композитор був у ролі акомпаніатора. Мовознавиця Ірина Фаріон зазначала: «Там, де з'являвся Лисенко, одразу був хор. Він розумів, що українці володіють дивовижним багатоголоссям, він розумів, що, поширюючи хорове мистецтво, він підіймає український дух, українці випростовуються, виструнчуються, в них виростають крила».

Перипетії особистого життя

Особисте життя Лисенка замолоду було поділене між Ольгами. Першим палким коханням 26-річного Миколи Лисенка була його троюрідна племінниця, ірландка за походженням, Ольга О'Конор. Вона зачарувала молодого музиканта неймовірним голосом і ефектною зовнішністю. Микола так описував свою обраницю: «Ольга була дуже гарненька, розумна, гостра та жива надзвичайно». Вони стали подружжям і разом вирушили до Лейпцига опановувати та вдосконалювати музичну майстерність. Лисенко створював оперну музику, а дружина виконувала вокальні партії. Їхній шлюб тривав майже 12 років, дітей у пари не було. На жаль, Ольга зірвала голос і більше не могла співати, через що їй довелось піти на викладацьку роботу. Однак сімейні стосунки ставали дедалі більш хиткими, зрештою пара розсталася. Хоча офіційно вони залишились чоловіком і дружиною, оскільки на той час документально процес розірвання шлюбу був доволі складним.

Доля подарувала Миколі Лисенку знайомство ще з однією Ольгою, ученицею композитора, яка присвятила коханому все своє життя. Разом з Ольгою Липських Микола Лисенко прожив 20 років, офіційно залишаючись одруженим. Микола завжди мріяв мати багато дітей. Ольга втілила його мрію в життя – віддавала всю свою любов, турботу, натхнення чоловікові, нерідко сама почуваючись у його тіні. Вона народила сімох дітей, п'ятеро з яких вижили. Сама ж померла під час останніх пологів. Незважаючи на молодий вік, вона була чудовою мамою-вихователькою, зуміла створити в родині, всупереч сильним заборонам з боку школи і середовища, атмосферу шани та любові до української музики, культури, мови. Спілкувались виключно українською мовою. Коли у 1900-му померла Ольга, Микола Лисенко попросив першу дружину усиновити дітей, тобто фактично узаконити їхнє існування. Всі діти були музично обдаровані і пішли батьковим шляхом. Один із синів очолював консерваторію, одна з доньок прекрасно співала, інша віртуозно грала на фортепіано. Отже, потужний ген музикальності не вигасав, а переходив до наступних поколінь.

У 64 роки Микола Лисенко зустрів свою останню музу. Це була його 17-річна учениця Інна Адріанопольська. Батьки дівчини були категорично проти такого роману, тому відправили доньку якомога далі з Києва. Закохані продовжували листуватись. Микола Віталійович поетично і образно називав свою кохану «моя голубко», «моя муза», «моя орличко», «моє серденько».

Автор національної музичної мови

Микола Лисенко був видатним педагогом української класичної музики. 1904 року за його ініціативи започатковано Музично-драматичну школу у Києві. У цій школі було вперше відкрито клас гри на народних інструментах, зокрема педагоги викладали основи гри на бандурі. У 1918 році школа набула статусу Музично-драматичного інституту імені Миколи Лисенка. У 1918-1934 роках цей музичний заклад був міцним фундаментом класичної музичної освіти, а його випускники стали зірковими музикантами XX століття. До Лисенка-викладача завжди горнулася молодь, шукала мудрої поради, батьківської підтримки і словом, і ділом. З висоти своєї університетської та консерваторської освіти він розумів цінність таланту кожної молодої людини. З 1908 року очолював «Український клуб», у якому об'єднав цілу когорту видатних діячів культури, науки, освіти, мистецтва. Однодумцями Лисенка були: Олена Пчілка, Леся Українка, Іван Огієнко, Марія Заньковецька, Микола Садовський, Софія Русова, Олександр Олесь та ще багато прогресивних талановитих інтелектуалів.

Видатний український диригент Олександр Кошиць, учень Миколи Лисенка, який навчався у Київській духовній семінарії та академії, згадував роки навчання (1890-ті): «Уся семінарія була тоді цілковито просякнута українським духом і українською піснею... Кожен семінарист був готовий прекрасний співак, а половина ж з них – прекрасні хорові диригенти. Тут, в семінарії, я вперше почув аранжування Лисенка, які надовго звели мене з ума, створили для мене музичний національний світ». Саме тому багато семінаристів залюбки співали в хорі Миколи Лисенка, брали участь у хорових концертних подорожах Україною (1893, 1897, 1899, 1902 рр.). Це була своєрідна школа життя, де формувалось національно усвідомлення особистості. Серед учнів Лисенка – найяскравіші майстри української класичної музики – композитори й диригенти Олександр Кошиць, Борис Лятошинський, Кирило Стеценко, Григорій Верьовка.

Микола Лисенко помер раптово, від інфаркту, 6 листопада 1912 року. Поховано його на Байковому цвинтарі. Пам'ятаймо великого автора національної музичної мови, який використав мистецтво як зброю для боротьби за пробудження національної самосвідомості рідного народу. ●

eprasa.pl 3af7625a3f

Борис ЛЕМКІВСКИЙ

Фото надав автор статті

Мадяре-Гонведы

Нибы то головно серед нами Лемками: *powoli kreowała się opinia o złych Madziarach – o «Czerwonych Diabłach», przede wszystkim wśród unitów mieszkających w paśmie Karpat po ich północnej stronie. Należy pamiętać, że prawo wojenne jasno określało, co grozi ludności cywilnej, a więc niezaangażowanej w zbrojną walkę, za samowolne/samoczynne działanie przeciwko regularnym oddziałom każdej z walczących stron, tym bardziej wobec wojsk państwa, którego jest się obywatelem, jak to miało miejsce w przypadku Rusinów. Tak wiec w aspekcie prawnym oraz prawa wojennego Karpatorusini byli zdrajcami*.[1] Адже можна было бы речы: *Roma locuta, causa finita*, з літером права прецін не мож ся сперати (гнешні події доводят, же право можна розуміти на ружны способы). Справді, каждий громадянин підлігат літері права, лем же воєнне право служыт не громадянинови, а державі. Не розумію тіж, чом Австриякы мали бы карати нашых дідів за іхню поміч в борбі з Москалями. Автор повышшых слів право війны цінит хыбаль вышше од творящого або мирного жытя, єст на знимці так підписаной: *Bogusław Głód wraz ze swym* ***pododdziałem rekonstruktorów z armii austro-węgierskiej*** *na szczycie Manyłowej w zimowej scenerii z 12 marca 2023 r. – zbiory B. Głoda*.[2]

Не мушу додавати, же воєнне право в І Сьвітову війну не діяло по раз першый. Як світ світом в час війны право мирного миру все мирні мусит ждати повороту миру (так было, єст и буде хыбаль аж до скончаня сьвіта). Війна все рядила и фурт рядит ся лем своіма правилами, жорстокішшыма и, на жаль, часто несправедливыма. Товды чловек лем підозріваний о зраду мал тівко права, што землі за ніхтями. Не міг ся за барз ани як боронити, зато в кровавых часах барз скоро жытя тратили и люде винны лем Богу духа (комуністы аджи узнавали, же ліпше десятьом невинным жытя одобрати, як з рук выпустити хоц бы лем єдного шпіона).

Жебы лекше зрозуміти, як товды было, наведу опис переходу фронта І Сьвітовой війны (войска австро-угорскы в осени 1914 р. дакус цофали ся на захід, а в 1915 р. походом пішли далеко на схід). Сес короткый час чысто інакше закарбувал ся в памяти Вінцентого Вітоса (одчувал вшытко на власній скорі и ничого не хотіл реконструювати – рідны його Вєжхославіце находили ся товды барз блиско лінії фронта, стоячого не на горах, так як в нас, а на Дунайци). Сес великый політик посьлідны місяці першого и першы другого рока війны чысто інакше споминат, а о Мадярах бесідує так погано, як и нашы дідове. Пише, же в тых місяцях: *Straszliwy walec wojenny przewala się bezustannie przez ziemie polskie, niosąc śmierć, ruiny, zgliszcza i zniszczenie.* ***Wojska austriackie znaczą sobie drogę lasem szubienic, bez względu na to, czy posuwają się naprzód, czy się cofają z powrotem. Wszędzie węszą zdradę i szpiegów, zwalając na nich winę za swoje niedołęstwo i niepowodzenia wojenne... Honwedzi węgierscy odznaczają się niesłychanym okrucieństwem***. *Według danych przez Koło Polskie w Wiedniu zebranych wyrokami sądów wojskowych w pewnym okresie powieszono w Galicji samej około 40 tysięcy ludzi. Ile pomiędzy nimi było winnych?*[3] Кінчыт зьвіданьом, скриваючым невіру в провину більшости повішеных, адже його слова не вписуют ся в прокураторский ток думаня історика (описаны приписом 1).

Адже маме два ріжны образы тых самых подій, а правда все єст лем єдна (так як Бог – богословы бесідуют адже, же Бог єст там, де правда). О диво, кєд иде о Мадярів, істинна лежыт не на стороні історика, а політика (з оцінком поведінкы Мадярів єст чысто інакше, як з оцінком польско-україньской ворожнечы з 40-х років XX столітя на Волині). Кєд розходит ся о поведінку Мадярів, то з істинном минят ся не політик, а історик. Оба описуют тото само и оба бесідуют о воєнній психозі. Історик зашмарят єй нашым предкам (и нам – іхнім нащадкам), а політик Австриякам и Мадярам не лем з Москалями воюючым в Галичыні. Над выповідьом політика роздумувати не ма што, його слова принимати треба як дзеркало істинны, а слова історика дати медже байкы.

Воякы австро-угорской армії. Реконструкторы

О Мадярах „Червеных Чортах"

Жебы довести, же справді: *Honwedzi węgierscy odznaczają się niesłychanym okrucieństwem*, наведу опис того, што Русинів лем посуджаных о сприяня Росиі (загарештуваных и конвоюваных до гарешту) зустріло на улицях Перемишля. Наведу опис єдной лем, але барз жорстокой и кровавой події. Дня: *15 серпня 1914 р. на улицях древне руского княжого Перемишля мала місце неімовірна и жорстока подія, яка невгамованом дикістьом и звірством перебила вшыткы горроры и безумства террору без міры выливаючого ся в тамты дни на русиньскє населеня. В білий ден, під охороном державной жандармериі, посеред вельотисячного, культурного населеня, та чысленного и кріпкого гарнізона, не знатя чом, без ниякой причыны и вины, по звірскы было порубаных и разшарпаных* ***безумныма вояками*** *и містецкым натолпом сорок штырьох в ничім не винных Русинів. (…) О другій годині по полудни, деси лем з 400 кроків од дирекциі поліциі,* ***натолп*** *місцевых мазепинців, Поляків и Євреів заохоченых* ***вояками-Мадярами*** *з так великом завзятістьом напал*

eprasa.pl 3af7625a3f

на загарештуваных русиньскых селян та інтелігенцию (провадженых під дозором), же зо вшыткых 42 осіб аж сорок ту посеред улиці розірвано на смрямбы, на смерт – лем 2 особы остали жывыма (пак и они гмерли, єдна юж в дорозі до шпиталя, а друга скоро в ним – БЛ). *Посеред побитыма находило ся лем 17 літнє дівча, ученниця 7 клясы ґімназиі – Мария Мохнацка дівка пароха з Войтковой в добромільскым повіті. (…) В Перемишли на улиці Дворского* (Александра Дворскєґо – БЛ) *з нашыма несчасниками зышли ся* ***верхом іхаючы Мадяре – Гонведы и піхота****. Вздрівшы втомленых и змореных Русинів зачали підганяти іх кольбами крисів, та безмилосерно штовхати и бити. Нещасны жертвы* (такого террора – БЛ) *падали и обливали ся кирльом, та фурт прібували ити дальше. В тот спосіб загнано іх аж на улицю Семирадского* (Генрика Сємірадзкєґо – БЛ), *котра на єднім з перехрестів сходит ся з улицьом Дворского.*

Жорстокішше битя загарештуваных зачало ся там, при домах нр 1, 2 и 3. ***Били Гонведы, били Мадяре-піхотинці****, містецкы Єврейі и мазепинці, били чым попало и як лем ся дало. З реставрана, з дому нр 1, помагати бити нашых, вишли хуліґаны. Єврейі з двери и выглядів в нашых, несчасных мученників зачали метати тяжкыма шклянками на пиво, в іх сторону летіли кыйі та не знатя одкале взяти кавальці шын з желізной дорогы. Улиця выповнила ся стогном и криком…*

– Nicht schlagen – nur schiesen! *(Не бити а стріляти!) – різкым, проникаючым голосом повітря роздер* ***якисий майор****. Товды дівча – дівка священника – перед Розпятьом находящым ся в нишы угла дому нр 4. впало на коліна и піднісшы рукы в гору воскликнуло: „Богородице, спаси нас!*

Зразу товды доскочыл до нєй ***вояк, Мадяр****, и ручком револьвера міцно вдарил єй в голову* (револьвер єст ознаком офіцерскых пагонів – БЛ), *а пак выстрілил прямо в лоб, впала як підкошена, метрва… Сес выстріл был сигналом. Начала ся стрілянина. Стогін, крикы, оружны выстрілы змішали ся в єдно, на улиці царювал дикий, адовий хаос… Тіла побитых, лежащы юж без дыханнія, солдати и Єврейі зо звірячым запалом продовжали окладати палками и кольбами крисів.*[4]

В наведенім погрубил єм деякы слова, жебы лацнішше было вздріти, хто спровокувал сесу різню, та цілий час ньом кєрувал. Ба, на товдышній, перемискій улици было гірше, як в справжній різни. В справжній до тіла забитого зьвіряте підходит ся з великом шаном, а в Перемишли: *Бризгы кирви и мозгу летіли во вшыткы стороны, оставляючы густы сьліды на хідниках и стінах сусідных домів… По такым битю тіла нашых несчасных страдальників стали ся безформном масом. Пак іх зобрали на возы и деси завезли.*[5]

Боґуслав Ґлуд думат, же москальофіле тото вшытко си выдумали (***Талергофский альманах*** єст нима створений), та о перемискій різні з 15 серпня 1914 р. бесідує и Поляк. Жытель товдышнього Перемишля о диво Мадярів тіж добрым словом не споминат. В газеті (*Słowo Polskie*) пише: ***Мадяре перемишлянам записали ся лем в лихых споминах.*** *Вшыткым знана єст така подія; єдного разу припровадили* (Мадяре до Перемишля – БЛ) *46 селян підозрілых о москальофільство и вшыткых побили кольбами крисів на середині улиці на очах жытелів міста* (адже міщане не брали участи в тій різні – БЛ). ***Другий раз юж в час облогы Перемишля зас привели тіж деси з 40 осіб и передали іх під воєнний-польовий суд, безвстыдно додали, же з той партиі скорше повісили юж з 60 осіб! Воєнний суд на наступний ден оправдал вшыткых, єднако не міг жытя дарувати тым, котрых Мадяре скорше повісили – за такы сами „провины“****.*[6]

Мадярскы гузарове

Адже Мадярам барз планну оцінку выставили не лем Русине и Вінцентий Вітос. Жебы довести, же нашы предкы не конфабулювали (не выдумали собі адовой поведінкы Мадярів), наведу и іншы приклады допомагаючы зрозуміти чом нашы предкы Мадярів не полюбили. Гнеска не є юж медже нами люди тямущых тамты часы, але дякувати Богу з дакым з них удало ся мі побесідувати. Вшыткы, як мантру, повтаряли, же лем Мадяре до Русинів все были наставлены ворожнечо. Австрияк и Німец зразу не сігал по аргументы силы, так як то навыкли робити Мадяре, першы не раз и не два адже в дачім допомогли. Горе и біду нашых предків віділи вшыткы, але лем Мадяр ниґда не мал милосердя, всядываль глядал зрады и в каждім Русині віділ Руского-адже ворога.

Далі буде

---

1. *B. Głód, Thalerhof… Kara za grzechy, czyli o Karpatorusinach i ich losach doby Wielkiej Wojny inaczej [в:] Bieszczadzkie Lwy. Krew na połoninach – Wielka Wojna na obu brzegach Sanu i jej skutki.* Редакция Анджея Олейка и Кжиштофа Реймана, Том II, Выдавництво „Carpathia" 2025, с. 265.

2. Тамже, с. 263.

3. Наводжу за: J. Bardach, *Starorusini a monarchia habsburska w dobie I wojny światowej*, [в:] *Studia z dziejów ZSSR i Europy Środkowej*, T. 5 (1969), с. 237. [в:] https://rcin.org.pl/ihpan/Content/44430/PDF/WA303_57618_A453-SzDZ-R-5_Bardach.pdf (Вхід: 6.08.2025)

4. *Талергофский альманах***.** *Пропамятная книга австрийских жестокостей, изуверств и насилий над карпато-русским народом во время всемирной войны 1914-1917 гг.*, Вып. 1: Террор в Галичине в первый период войны, 1914-1915 гг. – 1924., Львів 1924.с. 102-104. [в:] http://elib.shpl.ru/ru/nodes/64821-vyp-1-terror-v-galichine-v-pervyy-period-voyny-1914-1915-gg-1924#mode/inspect/page/113/zoom/8 (Вхід: 3.08.2025). Додам, же Мария Мохнацка народила ся 21 грудня 1897 р. в Войковій недалеко Поворозника и Криниці.

5. Тамже, с. 104.

6. Наводжу за: ***Талергофский альманах***…, с. 104.

eprasa.pl 3af7625a3f

ДО УВАГИ БАТЬКІВ!

Надсилайте нам фотографії ваших дітей, які народилися в 2025 році. Для того, щоб вони з'явилися у святковому номері нашої газети, чекаємо на знімки до 21 грудня на електронну адресу редакції: **redakcja@nasze-slowo.pl**
Просимо зазначати ім'я, прізвище, вагу, зріст, а також місцевість – бажано українською мовою. Чекайте відповіді на свій лист. Якщо відповіді немає, значить, редакція не отримала фото. В такому разі просимо надіслати мейл ще раз або телефонувати нам: **+48 (22) 677 88 10**.

ДОРОГІ ЧИТАЧІ! Можливе запізнення газети залежить не від видавця, а від пошти.
Нагадуємо, що замовлення на передплату приймає також Kolporter (kolporter.com.pl).

Редакція

ПРОДАМ
двоповерховий будинок 150 м^2 + ділянка 20 ар
у с. Лосє (гміна Ропа, Лемківщина).
Можливість поділу на 2 окремі квартири (2 сходові клітки).
Підведено: газ, електрика, світловод (інтернет), каналізація. Тихе мальовниче місце
Телефон: 503 714 943

eprasa.pl 3af7625a3f

Передплата «Нашого слова» на 2026 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	**7,00** зл + поштові оплати	**145,00** зл	**290,00** зл	**580,00** зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	**7,00** зл без поштових оплат	**91,00** зл	**182,00** зл	**364,00** зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	**7,00** зл + поштові оплати	**155,00** зл	**310,00** зл	**620,00** зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	**7,00** зл без поштових оплат	**91,00** зл	**182,00** зл	**364,00** зл

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1700 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 3af7625a3f

Маланка 2026

Український новорічний карнавальний бал

---

10 січня 2026 року
субота, год. 20:00

Кошалін
готель ARKA Gromada

Організатор: Об'єднання українців у Кошаліні, тел. 94 342-64-70

КІЛЬКІСТЬ МІСЦЬ ОБМЕЖЕНА!

eprasa.pl 3af7625a3f